

ציור: הרמן שטרונק

תחריט: רודולף להמן

ציור: יעקב שטיינרדט

רקוויאם גרמני

"מברלין לירושלים": יצירות של אמנים יהודים שפעלו בגרמניה במוזיאון בקיבוץ ברעם // יפה ריאל

מחדש על סדר היום האמנותי את היצירה האמנותית של יהודי גרמניה. בתערוכה מוצגות עבודות של אמנים יהודים שחיו בגרמניה מתקופת האמנסיפציה ועד עליית המשטר הנאצי, וכן של יהודים שלמדו בגרמניה, עלו ארצה, פעלו בה ומצאו את דרכם כאמנות הישראלית. היוצרים היהודים בגרמניה השתייכו לכל זרמי האמנות והסגנונות, החל ממוריץ רבניאל (אופנהיים 1801-1882) בעל הסגנון האקדמי, שעסק רבות בהנחיית הידרי ובציור דיוקנאות של אישים מהמעמד הגבוה, דרך מקס ליברמן (1847-1935) וולטר אורי (1861-1931) שנחשבים לשניים מגדולי האימפרסיוניזם הגרמני, ועד ארנסט אופלר (1867-1929), שהשפיע רבות על האמנים שעלו לארץ.

הקהילה היהודית בגרמניה הוציאה מתוכה במאות האחרונות שורה ארוכה של מרענים, פילוסופים, סופרים ואמנים. דווקא בארץ, בין היתר עקב קשיי הסתגלות, נרחקה תרומתם האמנותית של ה"יפים" אל שולי העשייה החלוצית והארצישראלית. התערוכה במוזיאון ברודו ברעם היא ניסיון צנוע להעלות

ערוכה יוצאת דופן מוצגת בימים אלה בקיבוץ ברעם במרום הגליל. "מברלין לירושלים" מכנסת יצירות של אמנים יהודים שפעלו בגרמניה וחושפת טפח מתרומתה של יהדות זו לתרבות האנושית.

שנחשבים לשניים מגדולי האימפרסיוניזם הגרמני, ועד ארנסט אופלר (1867-1929), שהשפיע רבות על האמנים שעלו לארץ.

הזרם האקספרסיוניסטי מצא כיוונים שונים בהשוואה לאקספרסיוניזם הצרפתי והיה ביקורתי ותוקפני. ניתן לשייך לו אמנים כמו גרט וולהיים (1884-1975),

צילומים: ימה רוזאל

איור: אלזה לסקר שילר

לודוויג מאיידנר (1884-1966) ומקס אופנהיימר (1885-1954), שנעו בין הזרמים או בחרו לעצמם סגנון אישי. אחת מדרכי הביטוי של הזרם האקספרסיוניסטי היתה הגרפיקה, וציירים כמו הרמן שטרוק (1871-1944), יעקב שטיינהרדט (1887-1968) ויוסף בודקו (1880-1940), שעלו לארץ ישראל בתחילת המאה ה-20, בחרו בגרפיקה כאחת מטכניקות העבודה שלהם ויצרו בשיטה זו מאות עבודות.

בשנים 1933-1940 גבר זרם העלייה הגרמנית לארץ ועימו הגיעו אמנים רבים, כמו שלום סבא, ערי גלאס, רודי להמן, לודוויג שוורין, ליאו רוט, מאיר בן אורי ואחרים, שלהם מוקדשת חלקה הארצישראל של התערוכה.

● "מברלין לירושלים", מוזיאון בר-דוד בקובניץ ברעם. מתוח ראשון-שבת 10:00-16:00 (שישי וערבי חג עד 14:00). בניהם 16 שקלים (הנחה לצעירים וגמלאים). מל' 04-6988295, 052-8313191.